मिति: १९ चैत्र, २०७४

अत्यन्तजरुरी

माननीय रामबहादुर थापा बादलज्यू,
गृह मन्त्री, गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं ।

विषय : **महिला तथा बालिकाविरुद्ध बढ्दै गएको बलात्कार लगायतका यौनजन्य अपराधको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि तत्काल कदम चाल्न अनुरोध ।**

माननीय मन्त्रीज्यू,

सर्वप्रथम गृह मन्त्रीज्यू प्रति हार्दिक बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

केही समय यता दिनानुदिन जस्तै घटेका महिला तथा बालिकामाथिको जघन्य हिंसा तथा बलात्कार लगायतका घटना तथा तिनमा देखिएको दण्डहिनताको अवस्थाले नेपालको संविधान, प्रचलित कानून तथा नेपाल पक्षभएका अन्तर्राष्ट्रिय मानवअधिकार सन्धि सम्झौताअन्तर्गत प्रत्याभूत गरेको हिंसाबाट संरक्षित भई सम्मानपूर्वक बाँच्नपाउने महिला तथा बालिकाको मौलिक हकको व्यापक रुपमा हनन् भएको छ ।

साथै नेपालको संविधानले प्रत्यभुत गरेको लैंगिकजन्य हिंसा पिडितका लागि क्षतिपूर्ति तथा सामाजिक पूनर्स्थापना सहितको न्यायीक हकको व्यवहारिक कार्यान्वयन हुन नसकी पीडितहरु न्यायमा पहुँचबाट बञ्चित हुनु परेको तितो यथार्थता प्रति यहाँको ध्यानआकृष्ट गर्न चाहान्छौं ।

नेपाल प्रहरीको पछिल्लो तथ्यांकले ६ महिनाको अवधि (२०७४ साउनदेखि पुस महिनासम्म) मा ५२९ महिला एवम् बालिका बलात्कृत भएको देखाएको छ । पछिल्लो तीनमहिनामा मात्रै बलात्कारपछि पाँचजनाको हत्या भएको आंकडा आमसञ्चारमाध्यममार्फत उजागर भएको छ ।

साथै बलात्कारजस्तो जघन्य अपराधको प्रहरीले जाहेरी नलिने, मिलापत्रका लागि प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष दवाव दिने, घरगाउँमा नै मिलापत्र गराउन प्रश्रय दिने, दलका नेता कार्यकर्ता तथा स्थानिय जनप्रतिनिधिबाट बलात्कारीलाई संरक्षण दिने गरेको तथ्यहरु पनि बारम्बार सार्वजनिक हुने गरेका छन । कतिपय अवस्थामा प्रहरी कार्यालय परिसर भित्र उजुरी गर्न गएका महिलालाई उल्टै अपमानित गरेका घटना समेत सार्वजनिक भएका छन् । जुन प्रवृत्ति हालै मात्र घटेको दरबारमार्गको बलात्कारको घटनामा पनि दोहोरियो । यसबाट कानुन कार्यान्वयनको अवस्था अत्यन्तै नाजुक हुनगएकोले समाजमा त्यस प्रकृतिका लैंगिक हिंसा गर्नेहरु प्रोत्साहित हुने बडम्बनापूर्ण अवस्था सृजना हुनपुगेको छ ।

आधा भन्दा बढि जनसंख्यालाई लैंगिक तथा यौनिक हिंसाको त्रास र आतंकको चंगुलमा राखेर शान्ति सुरक्षा र अमनचयन एवं समृद्धि विकासको कुरा गर्नु निरर्थक हुनजाने हाम्रो ठहर छ ।

अतः नेपालको संविधानले प्रत्याभुत गरेको लैंगिक हिंसाबाट संरक्षित भई सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने महिला तथा बालिकाको मौलिक हकको प्रभावकारी उपभोग गर्न सक्ने अवस्था सृजना गर्नका लागि समाजमा विकराल बन्दै गएको लैंगिक तथा यौनिक हिंसाको श्रृंखलाको क्रमभंगताकालागि मन्त्रालयले अग्र सक्रियता देखाई तत्काल निम्न कदम चाल्न आव्हान गर्दछौं:-

१. प्रहरी संगठनलाई अधिकतम रुपमा परिचालित गरी लैंगिक हिंसाका घटनाको अग्र सक्रिय निगरानी गर्ने, जाहेरी लिने, अपराध सम्बन्धि कुनैपनि सुचनाका आधारमा घटनाको अग्र सक्रिय तथा शिघ्र अनुसन्धान गरी फौजदारी जवाफदेहीता सुनिश्चित गर्नका लागि कदम चाल्ने ।
२. बलात्कार पीडितको न्यायमा पहुँचका लागि ठुलो अवरोधको रुपमा रहेको प्रचलित कानुनको हदम्याद सम्बन्धि व्यवस्थालाई खारेज गरी कम्तिमा वालवालिका विरुद्धका बलात्कार घटनामा संलग्नलाई मुद्धा चलाउन कुनै हदम्याद नलाग्ने सुनिश्चितताका लागि प्रचलित कानुनमा आवश्यक संशोधनको प्रकृया अगाडी बढाउने ।
३. तदारुकता साथ जाहेरी दर्खास्त दर्ता गर्ने तथा अपराध अनुसन्धान गर्नु पर्ने कानुनी कर्तव्यको अधिनमा रहेका राष्ट्र सेवक प्रहरी कर्मचारीले त्यस्तो कर्तव्यको पालना गरे नगरेको नियमित अनुगमन गरी कर्तव्य पालन नगर्ने प्रहरी कर्मचारीलाई विभागिय कारवाही गर्ने,
४.विभागिय कारवाही गरिनेतर्फ सचेत बनाउन, उजुरी लिएर आउने पिडितहरुको गुनासो सुन्ने र जाहेरी दर्ता गर्ने प्रक्रियामा समेत सहजता ल्याउन तथा पीडितलाई आवश्यक संरक्षण प्रदान गर्नका लागि तत्काल सवै प्रहरी कार्यालयमा परिपत्र जारी गर्ने ।
५. जाहेरी दर्ता नगर्ने तथा अनुसन्धानको दायित्व परिपालना नगर्ने कार्यलाई दण्डनिय फौजदारी अपराधको रुपमा परिभाषित गर्ने गरी प्रंचलित कानुनमा संशोधनको प्रकृया तत्काल अगाडी बढाउने ।
६. लैंगिक तथा यौनिक अपराध विरुद्ध नागरिक समाज, मिडिया, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग, राष्ट्रिय महिला आयोग, विद्यालय तथा विश्वविधालय, स्थानिय सरकार लगायतसँग मिलेर लैंगिक हिंसाका घटनामा राज्य शुन्य सहनशिल बन्ने सन्देश प्रवाह गरी व्यापक रुपमा संचेतता अभियान चलाउने ।

अनुरोधकर्ता संस्था तथा व्यक्तिहरु

१. अधिवक्ता शर्मिला श्रेष्ठ, अध्यक्ष, न्याय तथा अधिकार संस्था- नेपाल (जुरी- नेपाल)
२. वरिष्ठ अधिवक्ता उषा मल्ल पाठक, अध्यक्ष, नेपाल बार एशोसिएन, महिला समिति
३. अधिवक्ता अन्जु उप्रेती ढकाल, अध्यक्ष, सर्वोच्च अदालत बार एशोसिएशन महिला समिति
४. श्री विजय पौडेल, सचिव, सबैका लागि न्याय
५. श्री अमिका राजथला, अध्यक्ष, क्रियाशिल महिला पत्रकार संघ
६. श्री युव श्रेष्ठ, अध्यक्ष, वातावरण र विकास संस्था for
७. श्री ज्योती पौडेल, अध्यक्ष, Consortium for Women Rights
८. श्री कपिल काफ्ले, कार्यकारी निदेशक, मानवअधिकार सञ्चार प्रतिष्ठान नेपाल
९. श्री निराजन थपलिया, कार्यकारी निर्देशक, एम्नेष्टि ईन्टरन्यासनल नेपाल
१० अधिवक्ता राजु प्रसाद चापागाई
११. अधिवक्ता पंकज कुमार कर्ण
१२. अधिवक्ता बसन्तप्रसाद अैधिकारी

१३. अधिवक्ता मोहनलाल आचार्य

१४. श्री भीम परियार, मानव अधिकारकर्मी

१५. अधिवक्ता, विष्णुप्रसाद पोखेल

१६. अधिवक्ता शशी बस्नेत

१७. श्री लक्ष्मी गुरुङ, प्रतिनिधी, फियान नेपाल

१८. श्री पोष्ट के.सी, प्रतिनिधी, गोगो फाउण्डेशन

१९. श्री प्रमिला वज्राचार्य थापा, अध्यक्ष, होप हर्मिटेज नेपाल,

२०. श्री सुनिता गुरुङ, आइ.एम.

२१. श्री तनुजा बस्नेत, मानव अधिकार रक्षक

२२. श्री दिपक वस्याल, प्रतिनिधी, जागरण नेपाल

२३. श्री कमल बसेल प्रतिनिधी, समता मञ्च नेपाल

२४. श्री अनुजा के.सी

२५. लोकशरी कुँवर, सम्पादक महिला खबर

२६. नरेन्द्र पासवान, अध्यक्ष, मधेशी दलित गैरसरकारी संस्था महासंघ

२७. [illegible] अधिकारी [illegible]

२८. पूर्ण कुमारी विश्वकर्मा, [illegible]

२९. [illegible] विश्वकर्मा [illegible] नेपाल